

Aselakiesitys 3/4:

Lakiesitys ei huomioi tutkimusfaktaa

Yksilön hengen ja terveyden suojelua käytetään eri maissa perusteena henkilökohtaisten aseiden sallimiselle, mutta myös kieltämiselle. Lukuisten mittavien ulkomaisten tutkimusten mukaan rikollisuus ja turvattomuus on aina vähentynyt alueilla, joissa aseomistusta on vapautettu. Kun taas alueilla joissa aseiden omistusta on rajoitettu, rikosten määrä ja turvattomuus on kasvanut.

Vuonna 1996 Dunblamessa, Skotlannissa tapahtui kaudentoista lapsen joukkosurma käsiaseita käyttäen. Muutama kuukausi tämän jälkeen 35 ihmistä ammuttiin kiväärillä Port Arthurissa, Tasmaniassa. Tragedia johti useiden kiväärityyppien kieltoon Australiassa, kun taas Englannissa astui 1997 voimaan kaikkien mahdollisten aseiden totaalikielto.

Media mässäilee mielellään poikkeuksilla tragedioilla. Isoja otsikoita ei saanut mm. sillä, että tragediaa edeltävällä aikavälillä 1993-1997 aseistettujen ryöstöjen määrä Britteissä oli pudonnut puolella. Vuonna 1994 alkaneelle aseellisten rikosten määrän tasaiselle vähentymiselle tuli kuitenkin stoppi vuonna 1998, kun maassa vuotta aikaisemmin julistettu aseiden totaalikiellon vaikutuksen voitiin konkreettisesti mitata. Kuinka Brittien henkilökohtaisten tuliasien totaalikielto ja takavarikointi sitten vaikutti ruutiaseilla tehtyjen rikosten määrään?

Pandoran laatikko auki

Tilastot ovat yleensä kiviä luettavaa, mutta jotta yhteiskunnassa tehtäisiin pitkälle tulevaisuuteen vaikuttavia viisaita ratkaisuja, niitä ei voi sivuuttaa. Kolme vuotta totaalikiellon jälkeen The Centre for Defence Studies at Kings College in London suoritti tutkimuksen lakimuutoksen vaikutuksista. Sen mukaan käsiaseilla tehtyjä rikoksia raportoitiin 1997/1998 aikana 2648 kpl, kun 1999/2000 luku oli jo

3685 kpl. Tutkimus osoitti käsiaseilla tehtyjen rikosten määrän nousseen kahden vuoden sisällä totaalikiellon jälkeen peräti 40%. Kahdellakymmenellä poliisialueella, joissa myönnettyjä aselupia oli vähiten, kymmenellä oli aserikosten määrä keskiarvon yläpuolella. Puolestaan kahdellakymmenellä poliisialueella, joissa myönnettyjä aselupia oli eniten, vain kahdella alueella oli aserikosten määrä keskiarvon yläpuolella. Tutkimuksen vetäjä David Bredin totesi tuloksista seuraavaa: - Tutkimus osoittaa kristallin kirkkaasti sen, että voimassa oleva aselaki ei johda ampuma-aserikollisuuden vähenemiseen, ja turvallisuuteen.

Englannin sisäasiainministeriön selvitys vuonna 2000 on karua faktaa. Vuoden 1997 jälkeen rikollisuus ponnisti räjähdysmäiseen kasvuun. Neljän vuoden aikana, vuosien 1997-2001 välillä, väkivaltarikosten määrä kasvoi enemmän kuin kaksinkertaiseksi. Mahdollisuus tulla ryöstetyksi Lontoossa oli kuusi kertaa suurempi kuin New York Cityssä. Väkivalta, ryöstöt, ja murhat olivat Englannissa huikkeen paljon Amerikkaa yleisempiä. Peräti 53 prosenttia Englannissa tapahtuneista murroista tapahtui asukkaiden ollessa kotona, kun taas USA:ssa, jossa rikolliset myöntävät pelkävänsä aseistautuneita asukkaita paljon enemmän kuin poliisia, vastaava suhde oli 13 prosenttia. YK:n 18:ssa teollistuneessa maassa tehdyn rikostutkimuksen (2002) mukaan, Englanti ja Wales johtivat rikollisuuden määrässä 55:llä rikoksella sataa hen-

keä kohden.

Asekiellon jälkeisenä ajanjaksona 1998-2001 juuri ampuma-aseella tehdyt tapot kasvoivat 55%, käsiaseella aiheutetut haavoittumiset 66%, ja käsiaseella tehdyt ryöstöt 49%. Vuoteen 2002 mennessä ampuma-aseella tehtyjen rikosten määrä oli kaksinkertaistunut. Kansalaisten aseiden takavarikoinnin myötä Britanniassa niin ikään avautuivat rikollisjärjestöille valtavat aseiden salakuljetusmarkkinat. Englannin alamaailman käsissä oli myös kiellon jälkeen enemmän automaattiasetta kuin itselataavia kertatuliaseita verrattuna tilanteeseen ennen kieltoa. Vaikka viime vuosina rikokset Britteissä ovatkin olleet yleisellä tasolla hivenen laskussa, vielä vuonna 2008 siellä tapahtui 28 nimenomaan ampuma-aseella tehtyä rikosta päivässä.

Tammikuussa 2008 BBC uutisoi tuoreemmasta Englannin sisäasiainministeriön tilastoista, joiden mukaan tuliasella tehdyt rikokset nousivat merkittävästi aina vuoteen 2007 asti, jonka jälkeen määrä väheni hieman, lähelle vuoden 2002 tasoa, mutta aloittaen seuraavana vuonna jälleen pienen nousun. Suurimmissa kaupunkikeskityksissä ampuma-aserikosten määrä jatkoi kasvuaan, ku-

ten Lontoossa 2007 aikana 3,5%. Asekiellon jälkeen saarivaltiossa on ollut myös neljä kertaa enemmän teräaseella tehtyjä rikoksia.

Entä sitten muualla päin länsimaailmaa?

Vertailuksi: Pohjois-Irlanti puolestaan on ainoa alue Brittein saarilla, missä henkilökohtaiselle aseelle myönnetään perin vapaasti lupa kuljettaa asetta kätkeytyneenä. Elokuussa 2001 International Crime Victim Survey:n mukaan, 15:sta teollisesta valtiosta, Pohjois-Irlannissa ampuma-aseiden uhriksi joutuneiden määrä oli yksi matallimmista, kun vastaavasti Englannin määrä oli korkein. Englannissa asukkaalla oli 1,2 prosentin mahdollisuus joutua murrin uhriksi, kun Pohjois-Irlannissa vastaava on vain 0,1%. Ero maiden välillä on n. 90 prosenttia.

Australiassa ennen vuoden 1997-98 kieltolakea, oli aseellisten rikosten määrä ollut laskusuuntainen yli 20:n vuoden ajan. Vuosi lakimuutoksen jälkeen mm. aseelliset ryöstöt lisääntyivät 44 prosenttia. 1999-2001 välisenä aikana ampuma-aseilla tehdyt murhat laskivat 21%, mutta aseelliset hyökkäykset li-

sääntyivät 36%, ja aseelliset uhkaukset ja murhayritykset lisääntyivät 7%.

USA:ssa jokaisella 50:llä osavaltioilla, jopa kaupungilla, on omat lakinsa. Aselakien kohdalla tiukimmat lait löytyvät mm. Washington D.C.:stä, kun taas liberaalein on Vermont, jossa mitään lupia aseiden omistukseen, tai kantamiseen ei ole vaadittu. Tästä huolimatta -tai tämän takia?- Vermont kuuluu osavaltioihin, joissa väkivaltarikoksia on tapahtunut tilastollisesti kaikkein vähiten.

Kun Florida vapautti aselakejaan 1987, henkilökohtaisten aseiden määrä kasvoi 8000:sta 300 000:een. Muutoksen myötä aseellisten murhien, hyökkäysten, ryöstöjen ja raiskauksien määrä väheni Floridassa USA:n keski-vertausta enemmän. Lakia kutsuttiin yleisesti nimellä "Shall Issue", ja se käsitti pääpiirteittäin aseluvan sallimisen täysi-ikäiselle ilman väkivaltarikostaustaa, sekä luvan kantaa asetta kätkeytyneenä. Positiivinen muutos oli niin merkittävä, että valtaosa USA:n osavaltioista päätyi vapauttamaan aselakejaan vastaavalla tavalla.

1997 kaksi amerikkalaista akateemista tutkijaa John Lott ja David Mustard julkaisivat mittavan FBI:n (USAn keskusrikospoliisi) rikosti-

lastututkimuksen "Journal of Legal Studies". Tutkimus käsitti 3054 USA:n kuntaa, tarkoituksenaan selvittää "Shall Issue" -lain vaikutukset aseellisten rikosten määrään -ennen ja jälkeen- lain voimaantumisen kussakin kunnassa. Selvisi, että kaikki aselupia rajoittavat lait lisäsivät rikosten määrää, kun taas kunnissa, joissa "Shall Issue" laki oli ollut voimassa, voitiin nähdä pieni, mutta johdonmukainen rikosten vähentyminen: 10% vähemmän murhia, 5,6% vähemmän hyökkäyksiä, ja 3% vähemmän raiskauksia.

John Whitley (Economics Lecturer at Adelaide University) kirjoitti lokakuussa 2002 asiaan liittyen, kuinka sävähdyttävien parannus havaittiin koskien juuri Dunblamen ja Port Arthurin tragedioiden kaltaisissa joukkosurmissa. Hänen mukaansa tutkijat John Lott ja William Landes omassa tutkimuksessaan peirehtyivät mm. juuri tämänkaltaisiin rikoksiin aikavälillä 1977-1995. Tutkimusvertailussa tarkasteltiin eritoten lukuisten erimuotoisten aseita kontrolloivien lakien vaikutusta henkirikosten määrään ja muotoon.

Jatkuu sivulta 8.

Ainoa toimintatapa, joka vähensi oleellisesti julkisia joukkosurmia, oli aselupien vapauttaminen ja kätkeyn aseiden hallussapidon salliminen. Osavaltioissa, joissa kyseisiä lakeja otettiin käyttöön, aseelliset välikohtaukset vähenivät 84%. Väkivaltaiset kuolemat vähenivät 92%, ja haavoittumiset 82%.

Johtopäätöksiä

Vastaaviin tuloksiin päätyneitä tutkimuksia on tehty enemmänkin. Tulokset viittaavat siihen että -toisin kuin populistista politiikkaa harjoittavat hallitukset väittävät -totalitääriset aselait riisuvat aseista ainoastaan urheilijat, harrastajat, ja kaikki lainkullaiset kansalaiset - tehden heistä lähinnä helpompia uhreja. Ei pelkää yksittäisiin rikoksiin, vaan myös kansalaisten vapauksia ja oikeuksia riisuvalla vallankäytöllä.

Kielolaki ei estä luvattomien aseiden kauppaa eikä vääriä käytöksiä. Viranomaisien mukaan Suomen tilanne luvattomien aseiden suhteen on jotenkin erilainen, eikä kansainvälisesti vertailukelpoinen, vaikka Suomella on toistatuhatta kilometriä maaraajaa Venäjän kanssa. Englanti taas on saarivaltio.

Analyysit ovat osoittaneet, että aseettomat uhrat vain rohkaisevat rikollisia. Asiaa ei paranna se, että maassamme (kuten Englannissakin) oman hengen ja terveyden puolustaminen -jopa omissa kodissa- on tehty rikolliseksi. Ei joka talossa tarvitse olla aseita, mutta mahdollisuus aseiden kotona säilyttämiseen on todistettu kiistatta rikoksia ehkäiseväksi. Puutteellisen voimankäyttö- ja aselakimme vuoksi myös kukaan julkisella paikalla tapahtuneeseen väkivaltaan ja kärsimykseen ei Suomessa usein kukaan halua puuttua. Valtio on vienyt ihmisiltä keinot ja tahdon yhteisvastuuseen ja huolenpitoon.

Englannin viranomaisten asenne itsepuolustuksen oikeuteen ja oikeutukseen on vertailukelpoinen joiltain osin. Esimerkiksi: jos hen-

kilö puolustautuu kotonaan aiheuttaen uhkaavalle tunkeutujalle vamman tai kuolemaan johtavan vamman, joutuu henkilö lähes varmudella itse tuomioon johtavaan syytöseen. Näin kävi 55-vuotiaalle Tony Martinille 1999, viljelijälle Norfolkista, Englannista, kun kaksi pitkäaikaisrikollista (väkivaltarikostaustalla) tunkeutui hänen kotiinsa keskellä yöstä. Martin oli joutunut ryöstön uhriksi jo kuusi kertaa aikaisemmin, eikä hänen kylänsään poliisi ehtinyt pitkien välimatkojen vuoksi koskaan paikalle ennen kuin vasta jälkikäteen. Martin ampui molempia tunkeutujia haulikolla. Rangaistukseksi Martin sai taposta elinkautisen, 10 vuotta toisen rikollisen haavoittamisesta, ja vuoden luvattomasta aseesta. Murrosta tuomittu, toinen henkiin jäänyt rikollinen vapautui puolestaan vankilasta istuttuaan vain 18 kuukautta. Ensitöikseen hänelle myönnettiin 5000 punnan edestä oikeudellista tukea, jonka avulla hän haastoi Martinin oikeuteen koetusta kivusta ja kärsimyksestä. Tapaus on vain yksi lukuisista.

Hallituksen aselakiesityksen perustelut virkamiesten mielipiteitä

Hallituksen uuden aselakiesityksen hyväksyneen perustuslakivaliokunnan kuulema oikeudellinen neuvonantaja, ja lakiesitykseen perehtynyt tutkija Pertti Eilavaara on kritisoinut aselakiesityksen- ja lakivalmistelun puutteellisuutta.

Eilavaara: - Lakiesityksessä ei ole mitään tämänkaltaista oikeussosiologista pohdintaa. Rikollisuutta voidaan ohjata, tai sen toimintaan voidaan vaikuttaa tietyin keinoin, mutta ei sitä voida estää kieltämällä henkilökohtaisia aseita. Sitten alkaa löytymään ihmisiä, jotka alkavat tekemään niitä laittomasti, ja aina löytyy ihmisiä jotka ostavat niitä. Ylikireä sääntely aiheuttaa sitten uudentyyppisiä ongelmia, joita taas pi-

tää valvoa.

- Luulen, että tämä koko aselakialoite on yksittäisten vaikuttajien aloitteesta tapahtuvaa toimintaa, ja on koettu että esimerkiksi kouluampumiset ovat antaneet otollista sosiaalista tilausta näille muutoksille. Hallituksen esitystä kun tehdään, niin siinä tehdään aina kansainvälistä vertailua. Riippuu sitten lainvalmistelijasta, kuinka kykenevä hän on. Kuinka syvällisesti ja laajasti hän selvittää taustoja. Todennäköisesti nämä oikeussosiologiset selvitykset ja tutkimukset aseiden omistuksesta rikollisuuteen nähden ovat paljon perusteellisempia kuin ne raportit, jotka on kirjoitettu meillä koulusurmista. Hallituksen esityksen yleis- ja yksityiskohtaiset perustelut, siis muu kuin lakiteksti, ovat hallituksen esityksen kirjoittaneiden virkamiesten omia mielipiteitä. Viimekädessä korostan sitä, että yksittäisen lainkirjoittajavirkamiehen oma henkilökohtainen osaaminen ja tiedon valikoivuus on näissä esillä. Ja tämän aselakiesityksen valmistelussa tuo osaamisen taso ei ole ollut hääppöinen. Se ei ole jäänyt kenellekään epäselväksi, ei varmasti edes kansanedustajille. On eri asia voivatko he tunnustaa sen julkisesti. Hallintovaliokunnan on tehtävä lakiesitykseen kymmeniä muutoksia, joita on vaikea tehdä, sillä moni muutos ei ole vain tekninen tai sanavalintakysymys.

Suomalaisia ei haluta ohjata yhteisvastuuseen

Miksi kansalaisen perusoikeuksiin pitäisi kuulua oikeus henkilökohtaiseen ampu-aseeseen?

Amerikkalaisessa perustuslainsäädännössä perustuslaki liittyy tasavallan ja kansanvallan säilyvyyteen, ehkäisemään valtiohallintoa kasvavasta väärään suuntaan, liian vahvaksi ja kansalaisia sortavaksi. Samasta syystä amerikkalaiset perustuslain kirjoittajat halusivat muutenkin hajautetun, ei keskitetyn hallinnon, koska vapautta, sekä demokratiaa peräänkuuluttava näkemys oli, että hallinnon velvollisuus on olla vain kansaa varten, ei päin vastoin.

On muistettava, että demokratian alkuperäinen merkitys on vallassa olevien valvonta, jotta se toimisi kansalaisten hyväksi. Ei hallinnon hyväksi. Miten on meillä Suomessa?

Eilavaara: - Jos ajatellaan

viimeistä kahtasataa vuotta, kun Venäjän vallan alaisuudessa oltiin suuriruhtinaskuntana ja sitten itsenäisyyden aikaan, niin kyllähän meillä valtiollinen historia, ja suomalainen yhteiskunta on rakentunut aivan Unionin aikakaudelle saakka kaiken kaikkiaan hyvin vahvaan keskitettyyn poliittiseen vallankäyttöön. Marssijärjestys on ollut todellisuudessa se, että kansalaiset saivat oikeudet, joita poliitikot ja puolueet antoivat. Venäjän vallan aikana me tukeuduimme taas Ruotsin vallan aikaisiin lakeihin, koska ne olivat edullisempia meille kuin tsaarin pakkovalta. Joten pitäydymme lakeihin tiukasti silloin. Tästä johtuu, että kun sanotaan että suomalainen yhteiskunta on ollut ns. "super-legalistinen", eli ylikorostanut lailisuuden merkitystä.

- Nyt maailma on globalisoitunut, ja kansalaiset ovat valistuneet. Siten vanha vallankäytön tapa ei enää yhtäläisellä onnistu nyky-yhteiskunnassa. Myös markkinamekanismit vaikuttavat siihen, että on tullut väljyyttä. Nämä vaikuttavat siihen, että kun vastakkaiset arvot lyövät yhteen, ne voivat lyödä lujaa. Meillä on todetusti pitkä, laaja aseiden käyttökulttuuri, joka on liittynyt elanto-oikeuksiin, ihmisten elämiseen maaseuduilla. Ja sitä perinnettä jatketaan. Se on ollut tietyllä tavalla perusoikeus, josta ohi maanomistuksenkin. Aseiden osalta tässä on menty nyt perussuomalaisen rivikansalaisen perimmäisiin oikeuksiin, jotka tietyllä tavalla jokainen on itse itseään ohjaten pitänyt ja huolehtinut niistä. Ja kun siihen tulevat poliitikot vanhaa historiallista perinnettä muokkaamaan, puuttuen syvemmälle, laajemmalle ja useammin kuin aikaisemmin, niin kyllä se herättää voimallisen vastareaktion.

- Kuvaavaa on, että oikeusministeri määräsi psykologin selvittämään tämän aselain vaikutuksia näihin koulusurmiin. Aivan käsittämätöntä, että faktojen sijaan, joku psykologi olisi jotenkin pätevä arvioimaan moista, ja eduskunta sitten kuulee näitä psykologeja, että onko aselaki ollut koulusurmiin syytä vai ei. Tämä on yksi näytelmä, jolla haetaan vain tarkoituksen hyväksyttävyyttä, ja sitä sitten haetaan vain kaikilla keinoilla, toteaa Eilavaara.

Journalismin laatu Suomessa

Sen sijaan, että valtamedia toteuttaisi sille kuuluvaa vastuutaan tarjoten aidosti ob-

jektiiivista tutkivaa journalismia, on maassamme ollut jo pitkään jäljellä lähinnä vain ns. tiedottavaa journalismia. Esimerkiksi eduskunnan työtä konkreettisesti pitkällä tähtäimellä arvioivan tutkivan journalismin on korvannut maassamme vain pinnalliset poliitikkojen yksityiselämää ja puolueiden imagoa riepottelevat irtolööpöt. Julkinen asekeskustelu poliitikoita myöten on saanut huolestuttavia farssin piirteitä, kun julkisuudessa on alettu kyseenalaistamaan ylipäättään aseharrastajien mielenterveyttä. Asenteellisuus ja häpeilemätön propaganda ovat vallanneet kokonaan itseään objektiivisena mainostavan valtamedian.

Esimerkki: Apu-lehden tv-ohjelmätiedoissa kirjoitettiin vuosi sitten 4D-dokumentista seuraavaa: Järkyttävässä dokumentissa taivastellaan USA:n löyhiä aselakeja. Rapakon takana tuliaseet voivat olla vaikkapa koko perheen iloinen harrastus. Ohjelmassa tavataan pikkuinen Owen, joka rakastaa räiskiä tappavilla kivääreillä. Liitekuussa iloiset isä ja poika harjoittelevat yhdessä, isän pitäessä pojan asekedestä vastuullisesti kiinni. Molemmilla on asianmukaiset suojavarusteet päällä.

Moinen lehtiteksti on vähintäänkin pöyristyttävä. Kuinka moni suomalainen on aloittanut iloisen ja vastuullisen ammunnan harrastamisen isänsä kanssa aivan vastaavalla tavalla koko itsenäisen historiamme ajan, ja joku kauan ennen sitä?

Kansan huomio oireisiin, ei syihin

Sisäasiainministeriön poliisi-osaston päällikkö, poliisiylijohtaja Mikko Paatero (kok) kommentoi esimerkiksi Sellon tragedian yhteydessä televisiossa, että kyse ei ole ase- laeista, vaan maahanmuuton ongelmasta, kotouttamisesta ja toisen tyyppisten yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemisesta.

Kommentillaan Paatero torjui Sellon tragedian yhteyden koulusurmiin ja aselainsäädäntöön. Onko syytä se että Sellossa ja heinäkuussa Porvoossa käytetyt aseet olivat luvattomia? Kuten valtaosassa rikostapauksia on aina ollut. Silti hallituksen mielestä juuri nuhteettomien harrastajien rankaiseminen ja luvallisten aseiden kieltäminen on ratkaisu.

Sisäministeriön projektipäällikkö Mika Lehtonen väitti 7.7.2010 Iltalehden artikkelissa täysin vastoin tutkimus- ja tilastotietoa, että to-

taalikielto poistaisi laittomat käsiaseet kokonaan.

Kiinassa teräseillä tehdyissä traagisissa koulusurmista uhriluku on ollut yksittäistapauksissa lähes vastaava, kuin jos tekoväliseen olisi ollut ruutiase. Pekka Saurin vetämä Kauhajoen tutkintalautakunta jätti sopivasti huomiotta mm. vuoden 2002 Vantaan Myyrmanin pommiräjähdyksen, jossa kuoli seitsemän ja haavoittui 80 ihmistä.

Asejärjestöjä ja alan väkeä syyllistetään julkisesti siitä, etteivät nämä olisi halukkaita näkemään ongelmaa ja osallistumaan sen ratkaisuun. Kuitenkin heidän omista julkaisuistaan järjestöt väittävät tarjonneensa asiantuntemustaan aivan ensimmäisten joukossa, mutta lakiesityksen virkamiesvalmistelijat poliitikkoja myöten ovat evänneet mahdollisuuden. Ei kieltämällä, mutta vaikenemalla. Valtamedia vaikenee sekin visusti asejärjestöjen tarjoamasta avusta ja heidän kannoistaan lakiesitykseen.

Valtamediassa aselakiesityksestä, tai yhteiskunnan pahoinvoinnista ei käydyä järjestäjä keskustelua, vaan pikemminkin primääritunteisiin vetoavaa populistista julistamista ja tiedottamista.

Koska ennen pelkkä leikkise on ollut uutisen arvoisen? Kun valtamedia ei saa tyydyttyä viikoittaista aseuutisnäkökään kotimaan tapahtumilla, niin nykyään saammekin lukea uutisia jopa yksittäisistä aseellisista perheriidoista, tai uhkauksista Amerikassa, Englannissa tai Aasiassa. Tärkeintä tuntuu olevan että aseet ovat negatiivisesti esillä jokapäiväisissä lehdissä. On tietyn poliittisen agendan etu kiinnittää kansalaisten huomio yhteiskunnan pahoinvoinnissa enemmän oireisiin kuin syihin. Ei yhteiskunnan pahoinvointi voi johtua kansasta, vaan sitä tiettyyn suuntaan johtavasta hallinnosta.

Eilavaara: - Eniten tässä on huolestuttavaa se, miten pidemmän ajanjakson kuluessa perus- ja ihmisoikeusasioiden kanssa todellisuudessa käy? Mitä niistä todellisuudessa jää jäljelle?"

"The strongest reason for the people to retain the right to keep and bear arms is, as a last resort, to protect themselves against tyranny in government"

- Thomas Jefferson

Toimittaja haluaa poikkeuksellisesti pysyä nimettömänä.

Lähteitä & lisätietoa mm:

Criminal Statistics 2000, tables 3.7, 3.9 & 4.3
2001 Recorded Crime, Australian Bureau of Statistics.
http://www.associatedcontent.com/article/1950860/the_uk_gun_ban.html?cat=17
<http://dvc.org.uk/dunblane/dbpolicy.pdf>
http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/1440764.stm
BBC News | UK | Police fears over rising gun crime
<http://reason.com/archives/2002/11/01/gun-controls-twisted-outcome/>
<http://www.geoffmetcalf.com/aus.html>
<http://www.angelfire.com/pa/sergeman/issues/firearms/control.html>
BBC NEWS | UK | Analysis: UK gun crime figures
<http://www.homeoffice.gov.uk/>
<http://gunowners.org/sk0601.htm>